

Kansallisesti yhtenäisen
RAI-osaamisen
edistäminen sosiaali- ja
terveysalan
perustutkinnossa

**RAI-perusteet
lähihoitajan työssä**

Sote-kahvila
30.10.2025

Nina Pellosniemi
Terveysten ja
hyvinvoinnin laitos
30.10.2025

Tietoa RAI-välineistä

- Lyhenne RAI tulee sanoista Resident Assessment Instrument.
- Standardoitu tiedonkeruun ja havainnoinnin välineistö, joka on tarkoitettu asiakkaan palvelutarpeen arviointiin sekä hoito-, kuntoutus- ja palvelusuunnitelman laatimiseen.
- Täyttää vanhuspalvelulain vaatimukset monipuolisesta palvelutarpeen arvioinnista.
- Sote-ammattilainen käyttää RAI-välinettä arvioidessaan asiakkaan toimintakykyä ja palvelutarpeita.

RAI-välineistön kansallinen käyttö

- Kansallisesti yhtenäisen arviointivälineistön ja sen avulla saatavan tiedon avulla mahdollistetaan asiakkaiden yhdenvertaisuus palveluissa.
- Vanhuspalvelulaki (980/2012) edellyttää RAI-välineistön käyttöä iäkkäiden palveluissa silloin, kun ikääntynyt tarvitsee säännöllisiä hoidon ja huolenpidon turvaavia sosiaalipalveluja.

- Palvelutarpeiden yhtenäinen ja kokonaisvaltainen arviointi
- Vertailukelpoinen tieto iäkkäiden henkilöiden palvelutarpeista ja palveluista
- Asiakkaiden yhdenvertaisuus palveluissa

RAI-arviointitieto auttaa asiakkaan yksilöllisiä tarpeita vastaavien palvelujen suunnittelussa, toteutuksessa ja seurannassa.

RAI-vertailutietoa käytetään yksikön ja organisaation toiminnan kehittämisessä palvelujen laadun parantamiseksi.

Kansallisen RAI-osaamisen tavoitteet

- RAI-arviointia ja RAI-tiedon käyttöä koulutetaan vanhustyön organisaatioissa ja sote-alan oppilaitoksissa **yhdenmukaisesti**.
- RAI-arvioinnit toteutetaan **yhdenmukaisesti** ja **laadukkaasti** RAI-periaatteiden mukaisesti.
- **RAI-arviointitietoa osataan käyttää** asiakastyössä.
- RAI-osaaminen on **vakiintunut** vanhustyön toimintakäytäntöihin sekä sote-alan opintoihin.

Projektin taustaa

- Vanhuspalvelulaki (980/2012) edellyttää iäkkään henkilön palvelutarpeiden ja toimintakyvyn arvioinnissa RAI-arviointivälineistön käyttöä. Lakivelvoite astui voimaan 1.4.2023.
- Opetushallitus on päättänyt uusista sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon perusteista (OPH-4417-2023). Tutkinnon perusteisiin on kirjattu RAI-osaaminen ammattitaitovaatimuksena.
- THL on järjestänyt vuodesta 2022 infotilaisuuksia oppilaitoksille kansallisen RAI-osaamisen tukemiseksi.
- Ennakkoselvityksissä esille tullutta:
 - oppilaitosten välillä on eroja RAI-osaamisessa
 - kansallisesti yhtenäistä opetusmateriaalia RAI-perusteiden opettamiseen ei ole
 - opettajat tarvitsevat tukea oman RAI-osaamisen varmistamiseksi
 - materiaalin tulee olla selkeällä suomen kielellä laadittu ja nivoutua käytännön työharjoitteluun
- Työelämässä lähihoitajalla on usein merkittävä rooli RAI-arvioinnissa. (Kotihoidossa yli 70 % henkilöstöstä ovat lähihoitajia).

Kehittämishanke kansallisesti yhtenäisen RAI-osaamisen edistämiseksi sosiaali- ja terveysalan perustutkinnossa

- 10/2024 tiedote oppilaitoksiin. Hankkeeseen ilmoittautuminen.
- Mukaan 3–4 oppilaitosta. 2 osallistujaa/oppilaitos.
- THL vastaa hankkeen koordinoinnista.
- Kikc-off tapaaminen 11/2024. Työryhmä kokoontui yhteensä 5 kertaa.
- Kukin osapuoli toi hankkeeseen oman asiantuntijuutensa ja sitoutui hankkeen loppuun saattamiseen.
- Hankkeessa laaditut materiaalit ovat laadittu yhteistyössä oppilaitosten edustajien ja THL:n RAI-asiantuntijoiden kanssa ja ovat kaikkien toisen asteen sote-perustutkintoa tarjoavien oppilaitosten hyödynnettävissä.

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto

Osaamisalaopinnot 60 osp

Ikääntyneiden hoidon ja kuntoutumisen osaamisala (IHKU) 60 osp (+ valinnainen 30 osp)

- Ikääntyneen osallisuuden edistäminen (IKÄ) 30 osp
- Kotihoidossa toimiminen (KOTI) 30 osp

Sairaanhoidon ja huolenpidon osaamisala (SAHU) 60 osp (+ valinnainen 30 osp)

- Kotihoidossa toimiminen (KOTI) 30 osp

Työn suunnittelu - Opiskelija

- osoittaa ymmärtävänsä RAI-arvioinnin rakenteen, periaatteet ja muodot

Työn arviointi - Opiskelija

- osallistuu asiakkaan RAI-toimintakykyarviointiin

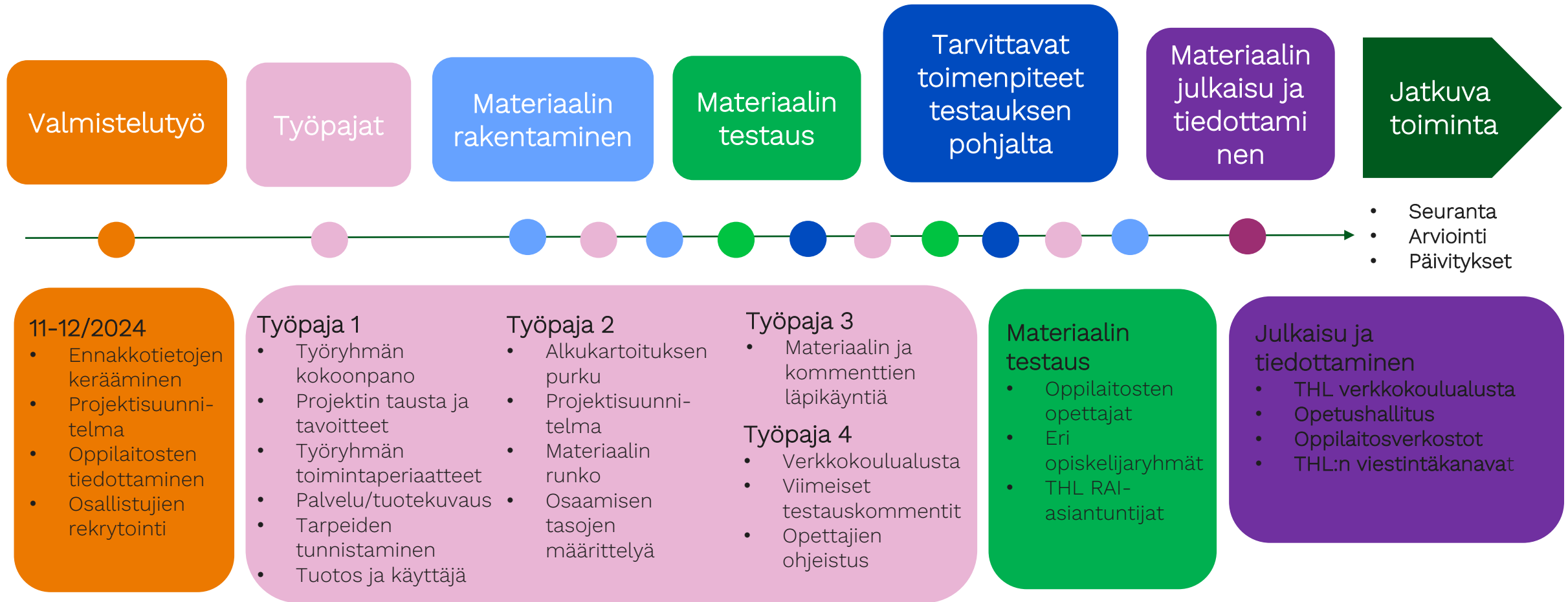
Projektiryhmän kokoonpano

- Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä, Riveria, Joensuu
- TREDU Tampereen seudun ammattiopisto
- Suomen Diakoniaopisto (SDO)
- Nina Pellosniemi, erikoissuunnittelija, iäkkäiden palvelut, THL (projektista vastaava)
- Tuki ja ohjaus: THL:n RAI-asiantuntijat ja viestintä

Projektin keskeinen kysymys

Miten tukea sote-alan toisen asteen oppilaitosten opetushenkilöstön opetustyötä kansallisesti yhtenäisen RAI-osaamisen varmistamiseksi sote-perustutkinnon perusteiden mukaisesti?

Kehittämisprosessin kuvaus

Projektin tavoitteena

oli laatia materiaali, jolla voidaan tukea opetushenkilöstön tehtävää RAI-osaamisen opettamisessa sote-perustutkinnon perusteiden mukaisesti.

Materiaali:

- ✓ edistää kansallisesti yhtenäistä RAI-osaamista
- ✓ vahvistaa lähihoitajan roolia RAI-arvioinnissa
- ✓ kytkee RAI-arvioinnin ja sen tulokset iäkkään henkilön asiakasprosessiin
- ✓ tukee yhdenmukaisia ja luotettavia toimintatapoja RAI-arvioinnissa ja RAI-tiedon käytössä, jotta iäkkäiden palvelutarpeisiin voidaan vastata.

Lähihoitajaopiskelijan näkökulmasta: RAI-arviointi ja sen tulokset ovat luonteva osa iäkkään henkilön palvelutarpeen ja toimintakyvyn arviointia sekä asiakasprosessia.

Keskeisiä materiaaliin sisällytettyjä asioita

1. Ymmärtää mitä RAI-arviointi tarkoittaa osana asiakkaan palvelutarpeen luotettavaa arviointia sekä toimintakyvyn ja toimijuuden tukemista.
2. Ymmärtää RAI-arvioinnin rakenteen ja arviointiprosessin vaiheet sekä **oman roolinsa osana luotettavaa, moniammatillista ja asiakaskeskeistä RAI-arviointia.**
3. Tunnistaa asiakkaan ja hänen läheisensä RAI-arviointiin osallistumisen merkityksen.

Projektin tuotos:

Tukimateriaali oppilaitoksille: RAI-
perusteet lähihoitajan työssä

Miten oppilaitos saa materiaalin käyttöön?

- Tiedote kehittämishankkeen päättymisestä oppilaitoksiin 11/2025.
- Tiedotteessa kerrotaan miten materiaalin saa käyttöön.
- Materiaali julkaistaan THL:n verkkokoulualustalla → **Tukimateriaali oppilaitoksille: RAI-perusteet lähihoitajan työssä.**
- Materiaalin käyttöön tarvitaan **kurssiavain**, jonka oppilaitos saa lähettämällä pyynnön osoitteeseen rai@thl.fi.
- Kurssiavain toimitetaan sähköpostitse pyynnön lähettäjälle.
- Sähköpostissa on mukana ohje kurssiavaimen ja materiaalin käyttöön.
- Kurssiavain on oppilaitoskohtainen eikä sitä saa luovuttaa ulkopuolisille.

Kiitos

Lisätietoja: nina.pellosniemi@thl.fi